

MUČEDNÍK,
KTERÝ UMŘEL SMÍCHY

PTALA SE HELENA FILČIKOVÁ

Zdá se vám to jako opovážlivá formulace? Jenže takhle představují svého spolubratra Adolfa Kajpra sami jezuité. Tarsicius měl tu čest být při uzavření diecézní fáze procesu blahořečení v kostele sv. Ignáce v Praze, a tak se nejen rozhlížel, ale i poptával. Otce Miroslava Herolda, jezuitu a historika, jsme se zeptali, jak vnímá život tohoto výjimečného českého kněze, vězně nacismu i komunismu. A jak to bylo s tím smíchem? Čtete a dozvíte se.

Otce Herolde, Adolf Kajpr byl vzdělaný člověk, ale chybělo málo a byl by možná celý život mlynářem. Co vás zaujalo na této části jeho příběhu?

U jezuitů je vzdělání důležité nejen jako práce na sobě, ale jako možnost načerpat nástroje k poznávání Božího stvoření i duchovního světa, abych mohl být prospěšný společnosti a druhým. Nejen studium teologie, ale studium jako takové je cestou k Bohu.

V případě patera Kajpra je třeba připomenout, že jemu brzy po sobě zemřeli rodiče a vyrůstal u příbuzných. Co bude dělat v dospělém životě, záleželo na jejich možnostech a v úvahu přicházelo buď ševcovství, nebo mlynářství, které se nakonec vyučil. Tam si ho všiml jeden člověk, který pochopil, že ten kluk je vnímavý, začal ho učit a pomohl mu na studia. Neříkám, že kdyby Adolf zůstal mlynářem, fyzicky pracujícím mužem, že by nebyl skvělým člověkem, ale je pravda, že Bůh dal každému nějaké talenty, které je dobré obje-

Otec Dominik Duka přísahá na Evangeliář, že svůj úkol splnil tak, jak měl. Totéž udělali i ostatní, kdo se na něm podíleli.

události očima víry. Dokázal pojmenovat nebezpečí, které viděl v těch dvou totalitních režimech, které prožil. Ostatně, jak nacisté, tak i komunisté ho zavřeli za to, že proti nim údajně psal „štvavé“ články.

Adolf Kajpr zemřel v roce 1959, to není tak dávno.

Ano. Máme mezi námi jezuitu, kteří si ho pamatují, jako např. otec Armbruster, který vystupoval v procesu blahořečení jako jeden ze svědků. Pro mě je to povzbuzením, že svatost je dosažitelná. Je třeba ale vynaložit trochu úsilí se o tom druhém (o Bohu) něco dozvědět. Kajpr je zajímavý tím, že pokud se s ním vydáme na cestu a budeme sledovat to, co psal, zjistíme, jak moc je to současné. Jeho slovo je úplně odzbrojující.

Jak se díváte na to, že sloužil Bohu, ale stejně skončil ve dvou kriminálech?

Víte, že spousta jeho současníků říká, že i ve vězení byl nezlomený do posledního okamžiku? To je důkaz toho, že Bůh nás může naplnit dary, které neodpovídají běžnému snu o dokonalém životě. On nás obdarovává ještě něčím dalším, na čem můžeme postavit svůj život. Bůh dává poklady, které jsou skryté. Když je člověk má, tak o nich ví, jen na nich musí pracovat. Adolf Kajpr také musel, ono to chvíli trvalo, než se vypracoval. Zdůrazňoval vnitřní dialog a touhu po lásce a pravdě, od které se nenechal oddělit. Celý život stavěl na tom, že chce být co nejbliž Kristu a učit se všechno od něj.

V kriminálech strávil více jak třináct let a v tom komunistickém zemřel, takže je považován za mučedníka. Nebyl ale suchar. On neodešel triumfálně, ale tak, že se shýbal z postele pro bažanta a u toho se hurónsky smál nějakém vtipu, při čemž dostal druhý infarkt a umřel. Nebyl zlomený, on rozdával sílu spoluvězněm, povzbuzoval je. Neustále rozdával přesvědčení, že být Boží je boží.

Děkujeme za rozhovor

MGR. MIROSLAV HEROLD, PH.D., LIC SJ
Roku 2006 vysvěcen na kněze. Člen jezuitského řádu. Studium teologie a církevní historie na Papežské gregoriánské univerzitě. Od letošního roku ustanoven kaplanem velehradské farnosti.

PROCES BLAHOŘEČENÍ

Historika Jaroslava Šebka jsme se zeptali, jaká byla jeho role v procesu blahořečení.

Já jsem řešil především historickou část. Hodnotil jsem jeho osobnost vzhledem k tomu, co dělal. Kajpr se jako novinář vyjadřoval k mnoha problémům současnosti. Nejen k těm, které byly ryze církevní, ale i k politice a společenskému dění. Já osobně jsem velmi vnímal propojení jeho veřejné angažovanosti s tím, jak byl duchovně zakotvený, což se ve všech jeho článcích neuvěřitelně promítalo. Pro mě to bylo jako duchovní cvičení, nejen historická práce.

Čím byl otec Kajpr výjimečný?

Mně se na něm nejvíce líbilo, že chtěl jít na kořen křesťanství a neměl rád ty zbytečné obezličky. To, čemu se říkalo fangličkářství. Proto si myslím, že kdyby žil dneska, byl by populárním knězem. I pro dnešní mládež. Ale pozor, on uměl mluvit i k lidem, kteří do kostela přišli výjimečně, nebo vůbec. Nejvyšší ocenění jeho novinářské práce mu ostatně vystavili sami komunisté, protože jeho časopis Katolík byla první tiskovina, kterou, hned jak přišli k moci, zakázali. Nakonec vyšel v únoru 1948. Za dva roky poté otce Kajpra zavřeli.

Na závěr celého obřadu vzdal otec Dominik úctu ostatkům Adolfa Kajpra, který je pohřben v boční kapli kostela sv. Ignáce na Karlově náměstí.

Osobní zážitky s Adolfem Kajprem vypráví jeho současníci.

Ludvík Armbruster, jezuita, misionář.

Já jsem se s paterem Kajprem seznámil jako středoškolák, když jsem sem chodil po 2. světové válce do Mariánské družiny. Měli jsme tehdy pozvaného patera Bočka, jezuitu, který se vrátil z Anglie jako poručík, aby nám vyprávěl něco o svých zážitcích. On ale nakonec nepřišel a místo toho se tu objevil malý vychrtlý muž, který se právě vrátil z koncentráku. Říkal „Musíte vzít zavděk mnou“. Ale ukázalo se, že jsme na tom moc vydělali. Dal nám celodenní duchovní obnovu a mluvil tak zajímavě, že nás úplně držel v hrsti. Víte, on, kdyby žil dneska, tak by byl zase v médiích. Narážel by, ale nevdalo by mu to.

Zdeňka Landová, malířka

Zaujal nás tím, že jsme věděli, že to, co říká je pravda, nebylo to hlasem, protože ten měl obyčejný, ani postavou, ani krásou, byl obyčejný jako my... Pater Kajpr byl takový kazatel, že se sjela celá

Otec arcibiskup osobně zapečetil všechny bedny.

Společným jmenovatelem ukončení blahořečení jsou tuny papírů, ve kterých je zachycen celý život a dílo otce Adolfa.

Část dokumentů je přeložena do italštiny a bude se posílat do Vatikánu, do Kongregace pro svatořečení. Vše musí být zapečetěno, aby nemohlo dojít k manipulaci s dokumenty.

DOC. MGR. JAROSLAV ŠEBEK, PH.D.
Studium na Karlově univerzitě. Roku 1995 nastoupil do Historického ústavu Akademie věd České republiky. Specializuje se na československé dějiny 20. století.

PO KAJPROVÝCH STOPÁCH

Na závěr jsme se zeptali otce kardinála Dominika Duky, co by vzkázal klukům, kteří by se chtěli vydat po Kajprových stopách?

Já myslím, že mnozí z našich ministrantů by se také chtěli stát novináři, moderátory v televizi a redaktory, ale má-li ta služba skutečně být na úrovni patera Kajpra, je třeba studovat. Víme, že jezuité tu vybudovali po Třicetileté válce excelentní školství. Říkalo se tehdy „Videre Pragam et audire Arriagam“ (vidět Prahu a slyšet Arriagu.) což byl věhlasný španělský jezuita a filozof, který tu tehdy působil. Na jeho přednášky sem chodili lidé z celé Evropy. Chceme-li dosáhnout takové kvality, musíme vědět, co a proč děláme, a to dosáhneme nejlépe studiem.

Foto: Zbyněk Pavienský; Public domain

Praha a široké okolí. V kostele by bylo jablko nepropadlo, stáli jsme jeden na druhém a tiše poslouchali.

František Pevný, jezuita, spoluvězeň z Leopoldova

On mival při procházce v sobotu vždycky due parole – přípravu na neděli, to jsme se shlukli, aby nás bachaři neviděli. Jednou jsme se procházeli po vězeňském parku, kde byla taková kláda, a vidíme, že si tam pater Kajpr míří sednout, že je mu zle. Zavolali jsme lékaře a on zjistil, že má silný infarkt. Odnegli ho na vězeňskou nemocnici, kde leželo spousta dalších mučků. Tam se bavili všelijakým vyprávěním a taky si říkali anekdoty. A o pateru Kajprovi bylo známo, že má vtipy strašně rád a vždycky se hlasitě smál. A tady taky. Hlasitě se zasmál a byl konec!

(z dokumentu ČT Neznámí hrdinové)